

شەنامەى شاعىرىك

عومەر كەرىم بەرزنجى

Omerbarznji@yahoo.com

لە نىۋ پىخەفېكى ساردووسېدا شەوہ بېزراوہ كانى تەمەنى بەرى دە كىردوۋ لاپەرەى رۇژمېرە كەى رەش دە كىردەوہ، ھۇنراوہ كانى لىۋان لىۋوبوون لە نائومىدى و نامۇى، نامۇ بەھەموو شىك تەنانەت بەخۇدى خۇشى نامۇ بوو، ھەمىشە پىۋى وابوو ئايندە كەروپشكىكى ماندوۋ شەكەتە بەدەست تانجى زەمەنەوہ، گەلىك جار خەونى بەوہوہ دەبىنى لە نىۋ باخچەيەكى پىرلە گول و گولزاردا لەتەك كچىكى چاۋ شىنى قىزەردى بەژن زرافدا، بەژىر سىبەرى دار سەرووہ كاندا و بەسەر چىمەنە كەسكە كاندا پىاسەيان دە كىرد، ھەلى نىكاي چاۋە شىنەكان و باخچەى پىرلە گول و گولزار جگە لە قەرەۋىلەيەكى ساردو سېرى نىۋ بىمارستانى شار ھىچى دىكەنەبوو، كە چاۋى ھەلبىرى پەرسارىكى پىرچ زەردى چاۋ شىن، بەدەستە سېى و ناسكە كانى لىدانى دلى دەژمارد.

شاعىرى دەربار

ھۇنراوہ كانى جوانترىن شاباشى ئەم بوون بۇ دەربارى شاۋ پىاۋە كانى، شا سەرمەستى وشە ئەفسووناۋىيە كانى نىۋ ھۇنراوہ كانى بوو، ئەمىش شىت و سەرمەستى پول و سامان و زىرو دىارىيە كانى شاۋ پىاۋە كانى دەربارى بوو، پىۋى وابوو ھۇنراوہ كانى رىكاكانى ژيان دەگەنە باخچەيەكى رازاۋە بەگول و گولزار، ھەلى ووشوۋ دىرى ھۇنراوہ كانى شمشىرىكىبوون بۇ سەربىرىنى گولەكان و ئەتكدردنى باخچە كانى موحبىەت، ئەودەمەى شاعىر دەبىت بەجەلاد بولبولە كانى نىۋباخچەكان لەخوئىدن دەكەون، مانگ دەبىتە فانۇسىكى بىنەوتى دەستى قەدەر، كەون دەبىتە تۇپىكى فتبولىنى پىۋى شاۋ پىاۋە كانى دەربارى، ئەودەمەى شاعىر دەبىتە جەلاد شىعر دەبىت بەشمشېرو، دىۋان سىلاۋى خوئىن، ھەلى مېژووش شمشىرىكى خوئىناۋى دەنىۋوسىتەوہ.

پىخەفى ھەز

"لېۋەكانم تامەزرۋى مژىنى لېۋە تەرۋو ناسكەكانت بوون، تۇپش سەرمەستى نىۋ پىخەفى پىرلە ھەزوۋ بلىسەى ئاگرى شەھوہت، من و تۇ لە دوو مارى عاشقەو ماشقە دەچوۋىن، لېۋەكانت كانىك بوون تىنوتى لېۋەكانمىان دەشكاند، بىرتە شەۋان ئاۋىزانى رۇم دەبوۋىت ئاۋىزانى رۇحت دەبووم، ھەلى گولم ئىستا لەنىۋ بىبابانى تەنھايدا لەسەر سىكى لمى داخبوۋى ئەم قەدەرە بۇ شوئىپىيەك دەگەرېم شوئىن پىيەك بمباتەوہ سەر رىكاكانى خۇشەختى، نىۋ كوۋخەكانى بەختەوہرى". بەم جۇرە كوتايى بەو نامەيە ھىناۋو"شەۋىك لە شەۋەكانى پايز شوئىنى نووسىنى نامە ژىر درەختىكى قىزەزىۋى، باخچەكانى نائومىدى بەروار". بەروارى نووسىنى نامەكە نەدەخوئىرايەوہ پىدەچوۋ چەند دلۋپە فرمىسكىك بەروارەكەيان شىۋاندىت، چاۋى بەئەرشىفى نامەكانىدا گىرا، پەپولەى نىكاي لەسەر يەكىك لە نامەكان گىرسايەوہ"دلە كەم زور تامەزرۋى ئەو بەيتە شىعرەى خەيام بووم كە لە نامەكەى پىشۋوتا بۇت نووسىبووم:

*مەيگىر بەسەرت پىردى سىراتىش كەلەكە

سەيرانى بەھەشت سەيرى دووچاۋى بەلەكە

ھەلى ئىستا ۋاھەستەكەم عەشق درۋىەكى جوانەو يەكترى پى فرىودەدەين، لىرە عەشق بەشەرھاتنە لەگەل بتەكانى پەرسىكاكانى نىشتماندا". تەۋاۋى نامەكەى بۇ نەخوئىندرايەوہ، لوولى كىردوۋ لە سوۋچىكى ژورەكەيدا فرى دا، بەدەم قولى گىرانەوہ، كەوتە خوئىندەوہى دوانامە"رەنگە پىم بلىى دلبەرىكى شىت ۋەختىك لە سەرەتاي نامەكەما بۇت ئەنووسم دوانامە، دەزانم دەپرسىت بۇ دوانامە، ھەلى پاشان تىدەگەيت بۇ، بىرتە پىت دەوتم كچى ئەلى بلىسەى ئاگرى، سووتان بۇ ستىان ئەى ئەگەر خاۋەنى ستىانەكە

بوو به بلېسه‌یه‌ک و دېر به‌دېرې نامه‌کانی خوښه‌ختی ژیانی سووتان نه‌وسا چی!!!؟؟؟؟". لیویک هه‌ئته‌وه‌ری، تارایه‌کی سپی له‌ژېر هه‌لوهرینی گه‌لای زیوینی دره‌ختی نیو هه‌وشه‌که‌دا ره‌ش ده‌بیټ تارایه‌کی ره‌ش، بایه‌ک په‌نجه‌ره‌ی ژووره‌که والا ده‌کات نامه‌کان تیکه‌ل ده‌بن له‌بهر خو‌یه‌وه ده‌لیټ: ئه‌مشه‌و که‌ون له مه‌یتخانه‌یه‌ک ده‌چیټ، خودا بو‌خوی مه‌یت شو‌ره‌و کفن دوور.

*به‌یته شیعریکې خه‌یامی شاعیره له وه‌رگیرانی ماموستا هه‌ژاری موکریانې.

گه‌رانه‌وه

بیپه‌روا به‌ناو ژووره‌که‌دا له هاتووچو‌دا‌بوو، وه‌ک جه‌نگاه‌وه‌ریکی تی‌ک شکاو ده‌هاته به‌رچاو، ره‌نگی له گه‌لای زه‌ردی دره‌خته‌کان ده‌چوو، نه‌و گه‌لایانه‌ی به‌دهم بای خه‌زانی پایزه‌وه هه‌لده‌وه‌رین، پاکه‌ته جگه‌ره‌که‌ی گیرفانی هاوده‌میکی ئازیزو خو‌شه‌ویستی هه‌میشه‌یی بوو، ده‌ستی کرد به‌گیرفانیداو پاکه‌ته‌که‌ی دهره‌ینا، نیکای له حاشاماتی سه‌ر شه‌قامه‌که بری و مژیکی قو‌لی له جگه‌ره‌که‌ی ده‌ستی دا، له‌بهر خو‌یه‌وه ده‌دوا "ئای غه‌ریبی، نه‌ی نیشتمانه ته‌نیاو ویرانه‌که‌م تاکه‌ی به‌یه‌کتر ناموبین، بوچی وه‌ک خیل‌یکې گه‌روک هه‌موو ده‌می بو هه‌وارگه خاموشه‌کان به‌پو‌ه‌بین".

له به‌رده‌م په‌نجه‌ره‌که‌دا راه‌وستاو چاوی بریپه ئاپو‌رای نه‌و هه‌شاماته‌ی به‌سه‌ر شو‌سته‌کانی نه‌مبه‌رو نه‌وبه‌ری میوانخانه‌که‌دا له هاتوو چو‌دا‌بوون، هه‌ستی به‌لیلی چاوه‌کانی کرد هه‌ربویه چاویلکه‌که‌ی چاوی داگرت و چاوه‌کانی پاککرده‌وه و کرده‌یه‌وه چاوی، ته‌ماشای نه‌و په‌له‌هه‌وران‌ه‌ی ده‌کرد که به‌ئاسمانی شارد ابلابوونه‌وه، هه‌ندیک له‌و په‌له هه‌وران‌ه زور سه‌رنج راکیش بوون په‌کیک له په‌له هه‌وره‌کان له سه‌ری دالیک ده‌چوو له لاشه‌ی جیاکراینه‌وه، په‌له‌یه‌کی دیکه‌یان له نه‌خشه‌ی ولاټیکې له‌ت له‌ت بوو ده‌چوو، هه‌وره‌کان له جوله‌یه‌کی به‌په‌له‌دا بوون، پو‌لیک مه‌لی کوچه‌ری سه‌رنجیان راکیشا، وه‌لی به‌هیمنی ملی ریگای هه‌واری نویان گرتبووه به‌ر، وینه‌ی نه‌و بالنده کوچه‌ریانه نه‌و ساتانه‌ی ده‌هینایه‌وه یاد، نه‌و ئیواره‌یه، هه‌وریکې چلکن به‌ری ئاسمانی ته‌نیوو، مانگ وه‌ک کچه‌ عازه‌بیکی شه‌رم، له‌نیو ته‌م و غوباردا ونده‌بوو، خه‌لکی شپه‌زه‌وه سه‌رلیشیواو شاریان چو‌لده‌کردوو رووه‌وه هه‌واریکې نادیار کو‌چیان ده‌کرد، له سوپایه‌کی به‌زیو ده‌چوون، خو‌یان ته‌سلیمی قه‌ده‌ر ده‌کرد.

نه‌و ئیواره‌یه به‌ربانگیان نه‌کرده‌وه، نه‌و جلانه‌ی که بو جه‌ژن کړیوویان، له‌گه‌ل هه‌ندیک نان و خوارده‌مه‌نی که به‌شی چند روژیک بکات کردیانه ناو گو‌ن‌بییه‌ک و تارا دای به‌کو‌لیداو له‌گه‌ل خزم و دوستاندا ملی ریگایان گرت نه‌و ریگایه‌ی له شاره‌وه ده‌رده‌چوو به‌ره‌وه مه‌نزل‌یکې نادیار ملی ریگه‌یان گرت، تارا کچیکی باریکه‌له‌ی بالابه‌رزی ته‌من بیست و حه‌وت سالان بوو، کچیکی شه‌رم و گو‌شه‌گیر بوو، به‌رده‌وام خوی دووره په‌ریز ده‌گرت له که‌سانی ده‌وروو به‌ری و زور به‌که‌می تیکه‌لی ده‌وروو به‌ری ده‌بوو، وه‌لی هه‌ستو سو‌زیکی بیوینه‌ی هه‌بوو به‌رانبه‌ر به‌که‌سانی خیرانه‌که‌ی، به‌چوکترین رووداو دوچارې شپه‌زه‌ی ده‌هات، وه‌لی نه‌و ئیواره‌یه پتر له هه‌موو روژانیکې تر هه‌ستی به‌نیگه‌رانی و دلته‌نگی ده‌کرد، تا نه‌و ساتانه‌ی شاریان به‌ته‌واوی به‌جی هیشت و مالئاواییان کرد نه‌م به‌رده‌وام ناو‌ری بو دواوه ده‌دایه‌وه‌وه نیگه‌رانی گه‌قه‌ری برای بوو، گه‌قه‌ر بریاری دابوو له‌گه‌ل پشمه‌ره‌که‌کانی براده‌ریدا به‌رگری بکن و به‌ره‌وه رووی هیزه‌کانی دووژمن راه‌وستن، تارا به‌رده‌وام له‌بهر خو‌یه‌وه ده‌یکوت، گه‌قه‌ر ده‌کو‌زریټ، دایه ئیتر گه‌قه‌ر نابینه‌وه، رو‌ی گه‌قه‌ر رو‌ی.

ده‌نگی که‌سیک که له ژووره‌که‌ی ته‌نیشیدا نیشته‌جیبوو به‌ئاگای هیئا، روانی له‌سه‌ر په‌له‌هه‌وره‌کان گواسته‌وه نیو نه‌و خه‌لکه‌ی به‌به‌رده‌می میوانخانه‌که‌دا ده‌رو‌یشتن، له دووره‌وه سیمای که‌سیک رابچه‌کاند. سیمای هه‌رله سیمای تارا ده‌چوو، وه‌لی نه‌و عابایه‌ی له‌خو‌یه‌وه‌ی پیچابوو نه‌یده‌هیشت به‌جوانی روخساری ده‌رکه‌وویت، به‌پر‌تاو له میوانخانه‌که‌هاته‌ده‌ره‌وه‌وه چووه نه‌وبه‌ری جاده‌که، چنده‌جاریک هاواری لی‌کرد...تارا...تارا...تارا...تارا...ا.....ر.....ا.....

نه‌وه‌که‌سانه‌ی به‌ویدا ده‌رو‌یشتن به‌شپه‌یه‌کی سه‌رسورمانه‌وه سه‌یری رووخساری دیوانه ئاسایان ده‌کردوو، به‌بی نه‌وه‌ی هیچ شتیکی پی‌لین روویان لی وده‌گیرا، بیپه‌رواوه به‌سه‌ر شو‌سته‌که‌دا که‌وته راکردن، چنده‌ه‌نگاو‌یکې مابوو بگاته لای به‌ده‌نگیکې به‌رز هاواری کرد، تارا...تارا گیان، وه‌لی که‌س ناو‌ری نه‌دایه‌وه گه‌یشته‌په‌نای و چمکی عباکه‌ی راکیشا و به‌هیاوشی بانگی کرد، تاراگیان بوچی ناو‌ر ناده‌پته‌وه، کاتیک ناو‌ری دایه‌وه، وخته‌بوو دووچارې سه‌کته‌بیټ، تارا نه‌بوو، کچه‌ ته‌ماشایه‌کی روخساری

ژاکاوو زەرد ھەنگەرایی کردوو بۆ چەند ساتیک لێی روانی وەلی ھێچی نەوت ملی رینگاکە ی گرت و سات لە دوای سات پتر لێی دوور دەکەوتەو، تەماشایەکی ئاسمانی کردوو نیگای لە خۆرھەتاو بری، تریە ی لێدانی دلی زیادی کرد و چاوەکانی لە ئاسمان بریبوو لەھۆش خۆی چوو.

رۆژنامەکان نووسییان، کەسیک لە خیابانی... ی تاران دووچاری سەکتە ی دل ھاتوو و ھیچ ناسنامە یەکی پینیە، تەنھا وینە یە ک لە گیرفانیدا بینراو وینە ی خۆی و ئافرەتیک، ھەرکەسیک دەیناسیت پە یوئەندیمان لە گەل بگریت بۆ وەرگرتنەو ی تەرمە کە ی.

بارچاوش

دەیان گوت لیباسە کە ی بەری بخەیتە نیو ئاوی دووکان ھەرچی زیندەو ھەری تێدایە دەتۆپن، وەلی ئەم لە زیندەو ھەریکی ترسناک دەچوو زیندەو ھەریک لە ھەموو فایرۆس و بەکتریاکانی دنیا ترسناکتر